

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 2To/44/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1520010115
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 06. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Magdaléna Blažová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2020:1520010115.1

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Magdalény Blažovej a sudcov JUDr. Danice Veselovskej a JUDr. Petra Šamka, v trestnej veci obvineného P. J., pre prečin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 171 ods. 1 Tr. zák., o sťažnosti prokurátora Okresnej prokuratúry Bratislava V proti uzneseniu samosudcu Okresného súdu Bratislava V, sp. zn. 3T/14/2020 z 18.03.2020, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 24. júna 2020 takto

rozhodol:

Podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. sa sťažnosť Okresnej prokuratúry Bratislava V z a m i e t a .

odôvodnenie:

Uznesením samosudcu Okresného súdu Bratislava V z 18.03.2020 sp. zn. 3T/14/2020 bolo rozhodnuté tak, že podľa § 241 ods.1 písm. c/ Tr. por. z dôvodu uvedeného v § 215 ods. 1 písm. b/ Tr. por. sa trestné stíhanie proti obvinenému P. J. zastavuje, pre skutok právne kvalifikovaný ako prečin nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 171 ods. 1 Tr. zák., ktorého sa mal dopustiť na tom skutkovom základe, že

dňa 29.11.2019 v čase asi o 20.43 hod. v K. na G. hraničiarov č. XX pred podnikom A. O. boli kontrolovaný hliadkou policajného zboru, pričom počas toho, ako si vyberal občiansky preukaz zo svojej peňaženky mu vypadla na stehná plastová injekčná striekačka so zataveným koncom s obsahom neznámej kryštalickej látky, pričom následným kriminalisticko-expertíznym skúmaním bolo zistené, že zrezaná zatavená plastová injekčná striekačka obsahovala biely kryštalický materiál - metamfetamín s hmotnosťou 81 mg. s obsahom minimálne 10 mg absolútneho metamfetamínu vo forme bázy, spôsobilým ovplyvniť psychiku človeka, čo je možné považovať za minimálne 1 bežnú jednotlivú dávku drogy, pričom metamfetamín je zaradený v zmysle zákona NR SR č. 139/1998 Z.z. o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch v znení neskorších predpisov do II. skupiny omamných látok,

pretože tento skutok nie je trestným činom.

Svoje rozhodnutie samosudcu odôvodnil tým, že zo skutkovej vety vyplýva, že obvinený P. J. mal mať u seba injekčnú striekačku s obsahom 81 mg metamfetamínu - teda psychotropnej látky s obsahom minimálne 10 mg absolútneho metamfetamínu. Podľa názoru samosudcu, ak zákonodarca zákonom stanoví, ktoré látky sú omamné a psychotropné, je jeho nezadateľnou povinnosťou určiť aj množstvo látky, ktorú treba považovať za priemernú obvykle jednorazovú dávku, od ktorého sa odvíja počet dávok pre uplatnenie príslušnej právnej kvalifikácie drogových trestných činov podľa § 171 - 172 Tr. zák. Túto povinnosť si zákonodarca dlhodobo neplní a vytvára tak stav, kedy súdna prax výkladom nahrádza neschopnosť zákonodarcu určiť základné pravidlá pre posudzovanie drogovej scény. Špecificky pre metamfetamín ustálená prax uplatňuje úzus, že jedna dávka musí obsahovať minimálne 100 mg drogy v hrubom za súčasného splnenia podmienky, že z tohto množstva látky je minimálne 10 mg čistej látky metamfetamínu, pričom obe matematické veličiny musia byť naplnené súčasne. Ak látka nedosahuje,

čo i len jeden z týchto parametrov, nejedná sa o trestnoprávnu rovinu posudzovania takejto látky ako aspoň jedna dávka. V konkrétnom prípade bola hranične naplnená len jedna z požadovaných veličín 10 mg čistej látky, ale nie druhá z veličín, aspoň 100 mg látky s prímiesami (preukázaných 81 mg), takže nie je splnená podmienka aspoň jednej dávky, teda množstva, ktoré je schopné ovplyvniť psychiku človeka. Keďže žiaden predpis nerieši podprahové množstvo jednej dávky, je potrebné konštatovať nesplnenie znakov trestného činu žalovaným skutkom, kladeným za vinu obvinenému.

Proti tomuto uzneseniu podal v zákonom stanovenej lehote sťažnosť prokurátor Okresnej prokuratúry Bratislava V, podaním doručeným Okresnému súdu Bratislava V dňa 26.03.2020.

V písomných dôvodoch sťažnosti uviedol, že zo znaleckého posudku KEÚ PZ vyplýva, že obvineným prechováva a následne zaistená zrezaná zatavená plastová injekčná striekačka obsahovala biely kryštalický materiál - metamfetamín s hmotnosťou 81 mg, s obsahom minimálne 10 mg absolútneho metamfetamínu vo forme bázy, spôsobilým ovplyvniť psychiku človeka, čo je možné považovať za minimálne jednu bežnú jednotlivú dávku drogy. Samosudcovi je nutné prisvedčiť, že zákonodarca neurčil množstvo látky, ktorú treba považovať za priemernú obvykle jednorazovú dávku. Pravdou je i to, že súdna prax výkladom v podstate určuje, kedy je z tohto pohľadu konanie páchatela nutné posudzovať za drogový trestný čin. Samosudca sa však mylí v tom, že špecificky pre metamfetamín ustálená súdna prax uplatňuje úzus, že jedna dávka musí obsahovať minimálne 100 mg drogy v hrubom, za súčasného splnenia podmienky, že z tohto množstva látky je minimálne 10 mg čistej látky metamfetamínu, pričom obe matematické veličiny musia byť naplnené súčasne. Uvedený úzus je prekonaný ďalšou praxou a najmä úpravou NS SR, pričom v tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie NS SR sp. zn. 2Tdo 53/2016, ktoré uvádza, že prechovávanie omamnej látky alebo psychotropnej látky - ďalej len droga, nie je na účel aplikácie § 171 ods. 1 a § 172 ods. 1 písm. d/ Tr. zák. limitované minimálnym množstvom. Prechovávanie drogy v množstve síce obvyklým spôsobom aplikovateľnom, avšak v menšom, než z hmotnostného hľadiska zodpovedá obvykle jednorazovej dávke, je trestným činom, pokiaľ je droga vzhľadom na množstvo účinnej látky obsiahnutej v celkovom množstve zaisteného materiálu spôsobilá nepriaznivo ovplyvniť psychiku človeka alebo jeho ovládacie alebo rozpoznávacíe schopnosti, alebo sociálne správanie (§ 130 ods. 5 Tr. zák.). V ďalšom poukázal na rozhodnutie 3Tdo 83/2018, ktoré v bode 1/ uvádza, že obvykle jednorazová dávka na použitie v zmysle § 135 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. sa na základe poznatkov o užívateľskej praxi určuje ako bežne jednorazovo používané množstvo finálneho materiálu obvyklým spôsobom aplikovateľného konečným užívateľom, teda nie podľa množstva tzv. účinnej látky v posudzovanom materiáli. Navrhoval preto, aby samosudca postupom podľa § 190 ods. 1 Tr. por. sťažnosti sám vyhovel, v opačnom prípade predložil sťažnosť na rozhodnutie nadriadenému orgánu.

K sťažnosti prokurátora sa obvinený písomne nevyjadril, napriek tomu, že sťažnosť prokurátora mu bola doručená 04.06.2020.

Krajský súd v Bratislave pri rozhodovaní o sťažnosti prokurátorky Okresnej prokuratúry Bratislava IV podľa § 192 ods. 1 písm. a/, b/ Tr. por. preskúmal správnosť všetkých výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť a konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia a dospel k nasledovným záverom.

Podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. nadriadený orgán zamietne sťažnosť, ak nie je dôvodná.

Podľa § 241 ods. 1 písm. c/ Tr. por. obžalobu podanú na súde pre prečin a zločin s hornou hranicou trestnej sadzby neprevyšujúcou 8 rokov, preskúma samosudca a podľa jej obsahu a obsahu spisu trestné stíhanie zastaví, ak sú tu okolnosti uvedené v § 215 ods. 1.

Podľa § 215 ods. 1 písm. b/ Tr. por. prokurátor zastaví trestné stíhanie, ak nie je tento skutok trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci.

Z obsahu spisového materiálu je zrejmé, že prokurátor Okresnej prokuratúry Bratislava V podal na obvineného P. J. dňa 17.02.2020 na Okresný súd Bratislava V obžalobu z 14.02.2020 č.k. 3Pv 382/19/1105 pre prečin nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 171 ods. 1 Tr. zák., na skutkovom základe tam uvedenom.

Samosudca Okresného súdu Bratislava V uznesením z 18.03.2020 sp. zn. 3T/14/2020 trestné stíhanie v zmysle ustanovenia § 241 ods. 1 písm. c/ Tr. por. z dôvodu uvedeného v § 215 ods. 1 písm. b/ Tr. por. proti obvinenému P. J. pre skutok právne kvalifikovaný ako prečin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 171 ods. 1 Tr. zák., ktorého sa mal dopustiť na skutkovom základe uvedenom v obžalobe zastavil, pretože tento skutok nie je trestným činom.

Vo vzťahu k postupu samosudcu okresného súdu, pokiaľ ide o nevykonanie dôkazov v predmetnej trestnej veci kontradiktórnym spôsobom treba uviesť, že tento bol správny. Trestný poriadok upravuje možnosť zastaviť trestné stíhanie z hľadísk predpokladaných v § 238 ods. 1 Tr. por. len ak bola vec v prípravnom konaní náležite objasnená z hľadiska riešenia tejto otázky. Samosudca okresného súdu správne konštatoval, že dôkazná situácia vyplývajúca z prípravného konania by zostala nezmenená aj po vykonaní hlavného pojednávania, v dôsledku čoho, by bolo hlavné pojednávanie nedôvodným a čisto formálnym vykonávaním dokazovania a v konečnom dôsledku bezdôvodným predlžovaním trestného stíhania obvineného.

Krajský súd pripomína nesporný fakt, že trestné právo má subsidiárny (akcesorický) charakter, pretože je závislé na ostatných právnych odvetviach. Uvedené vyplýva z toho, že trestné právo chráni spoločenské hodnoty a vzťahy, ktoré sú už upravené inými právnymi odvetviami s tým, že tieto iné právne odvetvia majú skonštruovaný systém ochrany a vyvodzovania deliktúálnej zodpovednosti, a preto je logickým, že trestné právo by malo nastúpiť až alebo len vtedy, ak ochrana poskytovaná týmito inými právnymi odvetviami neprichádza vôbec do úvahy, resp. ide už o zjavný exces, ktorý možno podradiť pod formálne znaky skutkovej podstaty konkrétneho trestného činu (t.j. trestné právo by malo byť skutočne ultima ratio, teda posledná, krajná možnosť).

V danom konkrétnom prípade krajský súd dospel k záveru, že samosudca okresného súdu správne postupoval, keď trestné stíhanie obvineného P. J. pre skutok právne kvalifikovaný ako prečin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 171 ods. 1 Tr. zák. zastavil, pretože skutok nie je trestným činom. S dôvodmi uvádzanými v odôvodnení zastavujúceho uznesenia samosudcu okresného súdu sa však krajský súd nestotožňuje.

Právny pojem „obvykle jednorazovej dávky“ sa odvodzuje, pri jednotlivých druhoch drog od jej priemernej hmotnosti. Pojem omamná látka či psychotropná látka, v spojení s termínom obvykle jednorazová dávka, sú znakmi objektívnej stránky trestného činu podľa § 171 Tr. zák. a práve preto sa obvykle jednorazová dávka definuje prostredníctvom hmotnostného kritéria (ako základného kritéria), nakoľko v ňom sa zároveň spája objektívne aj subjektívne hľadisko, teda zavinenie páchatel'a (napríklad páchatel', ktorý kupuje drogy, má záujem spravidla o určité množstvo drogy a množstvo, ktoré kupuje je pokryté jeho zavinením, taktiež páchatel', ktorý drogy prechováva má určitú vedomosť o ich množstve, t.j. aké veľké množstvo drogy má u seba a táto okolnosť je pokrytá jeho zavinením.

Hmotnostné kritérium je preto prvoradé kritérium a to bez ohľadu na to ako a či budú v konkrétnom prípade drogy páchatel'om rozdelené na jednotlivé dávky. Ako ďalšie kritérium slúži množstvo účinnej látky v zaistenej droge, pretože toto kritérium má význam z hľadiska ustanovenia § 130 ods. 5 Tr. zák., nakoľko ak zaistená droga nemá požadovanú kvalitu (množstvo účinnej látky) nejde už o látku schopnú nepriaznivo ovplyvniť psychiku človeka a nejde teda už o návykovú látku. Vzhľadom na uvedené, je vždy nevyhnutné skúmať aj množstvo účinnej látky v zaistenej droge. Toto kritérium má pritom význam len z hľadiska objektívnej stránky trestného činu, pretože množstvo účinnej látky v droge nie je spravidla zahrnuté zavinením páchatel'a, nakoľko sa dá určiť len v laboratórnych podmienkach (napríklad skúmanie znalcom) a väčšina páchatel'ov vie len to, o aký druh drogy ide a v akom množstve sa predáva, či kupuje alebo prechováva a to bez toho, aby poznali presné zloženie drogy z hľadiska účinnej látky. Skutočnosť, že množstvo účinnej látky v droge nemôže byť kritériom určovania počtu obvykle jednorazových dávok drogy (tak ako pri určovaní obvykle jednorazovej dávky drogy nesprávne postupuje KEÚ PZ), pretože sa dá zistiť len expertíznym skúmaním a preto nemôže byť zahrnuté zavinením páchatel'a, vyplýva aj z ustálenej súdnej rozhodovacej praxe (pozri primerane napríklad uznesenie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 4 To 65/2010, prípadne rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Tdo 66/2015 zo dňa 30.03.2016).

Pokiaľ ide o odmietnutie určovania obvykle jednorazovej dávky drogy spôsobom, ktorý využíva KEÚ PZ, tak možno poukázať na závery rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu SR (napríklad uznesenie sp. zn.

3Tdo/25/2017 zo dňa 26.07.2017). Najvyšší súd SR konštatuje, že KEÚ PZ aplikuje pri určovaní pojmu obvykle jednorazová dávka drogy subjektívne kritérium (t. j., že obvykle jednorazová dávka drogy nie je dávka konštantná, ale individuálne sa meniacou v závislosti od jedinca, teda, že ide o individuálnu veličinu, ktorá závisí od konkrétneho jedinca, stupňa závislosti a podobne) s čím sa nedá stotožniť. Problém subjektívneho kritéria vidí najvyšší súd nielen v tom, že nie je presne „ušíť“ na konkrétneho obvineného (vychádza zo štatistických údajov a záver KEÚ PZ je vždy len ich zovšeobecnením), ale aj v tom, že nezohľadňuje rovnaký zákonný postup ku ktorémukoľvek páchatelovi trestného činu podľa § 171 Tr. zák. Chybný je aj záver o určovaní obvykle jednorazovej dávky prostredníctvom účinnej látky v droge, nakoľko pre bežného konzumenta nie sú údaje o množstve účinnej látky v droge spravidla k dispozícii. Pri určovaní obvykle jednorazovej dávky drogy je preto vždy nutné postupovať podľa hmotnostného kritéria a nie podľa obsahu účinnej látky ovplyvňujúcej kvalitu a účinnok drogy. Najvyšší súd SR v inom svojom rozhodnutí (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Tdo 66/2015 zo dňa 30.03.2016) k uvedenému vhodne pripomína, že ustanovenie § 135 ods. 1 Tr. zák. hovorí o prechovávaní omamnej a psychotropnej látky a nie o prechovávaní účinnej látky v omamnej, či psychotropnej látke.

Ak vyššie uvedené závery aplikujeme na posudzovaný prípad, potom zo znaleckého posudku KEÚ PZ zadováženého ešte v prípravnom konaní (č.l. 42 a nasl. zistíme, že KEÚ PZ aj v trestnej veci obvineného postupoval nesprávne a obvykle jednorazovú dávku pervitínu určil vzhľadom na množstvo účinnej látky absolútneho metamfetamínu). Závery uvedeného znaleckého dokazovania sú preto pri definovaní obvykle jednorazovej dávky pervitínu nepoužiteľné a nie je možné z nich vychádzať.

Pokiaľ ide o pervitín, tak krajský súd uzatvára, že zaistená injekčná striekačka obsahovala biely kryštalický materiál, homogénny bez viditeľných prímiesí 81 mg s tým, že metamfetamín je zaradený v zmysle zákona č. 139/1998 Z. z. do II. skupiny psychotropných látok. Z ustálenej rozhodovacej činnosti Krajského súdu v Bratislave (napríklad uznesenie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 4To/44/2016 zo dňa 05.05.2016) vyplýva, že za jednu priemernú obvykle jednorazovú dávku psychotropnej látky metamfetamínu je potrebné považovať materiál, ktorý dosahuje minimálnu celkovú hmotnosť 100 mg s obsahom účinnej látky minimálne 10 mg (metamfetamín vo forme voľnej bázy). Od celkovej hmotnosti 100 mg sa potom odvíjajú násobky obvykle jednorazovej dávky drogy uvedené v ustanovení § 135 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. Celková hmotnosť zaisteného materiálu sa pritom posudzuje vo svojej celistvosti.

Na tomto mieste krajský súd pripomína, že vyššie uvedené určovanie obvykle jednorazovej dávky pervitínu a to spôsobom, ktorý stanovil Krajský súd v Bratislave uznesením sp. zn. 4To/44/2016 zo dňa 05.05.2016 (t. j. 100 mg zodpovedajúce hmotnostne jednej priemernej dávke) označil Najvyšší súd SR za správny a zodpovedajúci zákonu (pozri v tomto smere uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Tdo/25/2017 zo dňa 26.07.2016). Najvyšší súd sa nestotožnil s vyššie uvedenou rozhodovacou činnosťou Krajského súdu v Bratislave iba v tom, že by držba (prechovávanie) menšieho množstva drogy než zodpovedá obvykle jednorazovej dávke drogy bola automaticky beztrestná. Najvyšší súd tu zdôrazňuje, že aj menšie hmotnostné množstvo by bolo možné trestnoprávne postihnúť, avšak len vtedy, ak pôjde o také množstvo, ktoré je schopné nepriaznivo ovplyvniť psychiku človeka alebo jeho ovládacie alebo rozpoznávací schopnosti, alebo sociálne správanie (§ 130 ods. 5 Tr. zák.). Tento záver sa nachádza aj v judikatúre, na ktorú poukazuje prokurátor v podanej sťažnosti (rozhodnutie 3Tdo 83/2018 publikované v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR č. 2/2019).

V spomenutej judikatúre sa uvádza, že obvykle jednorazovou dávkou na použitie v zmysle § 135 Tr. zák. sa rozumie dávka drogy, ktorá sa bežne konzumuje pri jednom použití a hmotnostne zodpovedá dávke bežne predávanej (kupovanej) na jedno použitie. Takto určená obvykle jednorazová dávka na použitie musí obsahovať minimálne také množstvo účinnej látky, ktoré je spôsobilé ovplyvniť psychiku jedinca, či už v zmysle útľmu alebo excitácie. Pojem „obvykle“ nemožno vykladať subjektívne vo vzťahu ku konkrétnemu konzumentovi drogy, ale všeobecne vo vzťahu ku konkrétnej droge.

Skutkové ustálenie počtu obvykle jednorazovej dávky na použitie a určenie množstva drogy, ktoré tvorí obvykle jednorazovú dávku na použitie je právnou otázkou a právnym záverom, ktorý v zmysle ustanovenia § 145 ods. 1 veta druhá Tr. zák. nie je oprávnený riešiť a vyslovovať KEÚ PZ v postavení znaleckého ústavu. Riešenie právnych otázok a vyslovenie právnych záverov patrí do výlučnej kompetencie orgánov činných v trestnom konaní a súdu.

V zmysle § 171 ods. 1 Tr. zák. je trestné neoprávnené prechovávanie akéhokoľvek množstva omamnej látky alebo psychotropnej látky, a to aj v množstve v menšom ako je jedna obvykle jednorazová dávka na použitie, ak s ohľadom na toto množstvo drogy a jej účinok možno vysloviť, že ide o návykovú látku v zmysle § 130 ods. 5 Tr. zák. Beztrestnosti sa môže páchatel domáhať len z dôvodu nenaplnenia materiálneho korektívu stíhaného prečinu, nie však preto, že prechovával menšie množstvo drogy, aké zodpovedá jednej obvykle jednorazovej dávke na použitie.

Vzhľadom na vyššie uvedené s poukazom na ustanovenie § 10 ods. 2 Tr. zák. správne postupoval samosudca okresného súdu, keď zastavil trestné stíhanie obvineného P. J., napriek tomu, že závažnosť činu vykazovala formálne znaky skutkovej podstaty prečinu, avšak závažnosť prečinu považuje krajský súd za nepatrnú vzhľadom na množstvo zaistenej látky, v danom prípade 81 mg, ako aj okolnosť, že v osobe obvineného nebolo zistené, že tento by bol dílerom drog, pričom ako sám uviedol, drogu mu niekto vložil do tašky.

Neušlo pozornosti krajského súdu, že samosudca okresného súdu pochybil, keď v písomne vypracovanom uznesení uviedol nesprávne poučenie, že proti tomuto uzneseniu je možné podať sťažnosť do 3 dní, pričom správne by malo byť uvedené, že sťažnosť je možné podať do 3 pracovných dní od oznámenia napadnutého uznesenia.

Z vyššie uvedených dôvodov, preto krajský súd nepovažoval sťažnosť prokurátora Okresnej prokuratúry Bratislava V za opodstatnenú a túto podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. ako nedôvodnú zamietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný ďalší riadny opravný prostriedok.